

ČERVEN

Sokolský kroj

Nemalou část muzejních sbírek tvoří také historické textilie. Kromě horáckého kroje, jeho doplňků a jiných tkanin se v depozitáři vyjímá také kroj sokolský.

Počátky sokolského kroje spadají k roku 1863, kdy zakladatelé tělocvičné jednoty Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner přišli s ideou jednotného stejnokroje. Inspirací jim byla čamara, pánský kabát, který se stal pomyslným symbolem příslušnosti k slovanstvu a projevu vlastenectví. Sokol se vztahoval k myšlence národní obrody, a proto i jeho kroj nemohl opomenout vlastenecké prvky.

Dnes při slavnostních událostech nosí sokolové kroje, které se drží verze z 30. let minulého století. Sokolský kroj se skládá z jezdeckých kalhot s vysokými holínkami, červené košile se stojáčkem, sakem s ozdobným zapínáním a čapkou ozdobenou sokolím pérem. Zajímavostí je původ červené košile. Tu navrhnul Jindřich Fügner po vzoru italského revolucionáře a vlastence Giuseppe Garibaldiho. Sako bylo ušito z tuhého lodenu. Cvičilo se v kalhotách a červené košili šitých z tenké látky.

V Dačicích má tělocvičná jednota Sokol dlouhou historii. Byla založena roku 1871 a patřila k prvním na západní Moravě. Stanovy byly schváleny místodržitelstvím v Brně 25. března toho roku. Prvním starostou dačického Sokola byl Antonín Fischer, jeho náměstkem se stal Alois Liška (*Sedláčková 2009, 130*). Ač zpočátku shromažďovala jednota téměř šedesát členů, nesetkala se bohužel ve svém okolí s přízní a pochopením. Jednota nevlastnila vlastní budovu, a proto se cvičilo například v zahradní místnosti bratra Hájka, později i ve stodole či jinde. Ve snaze přestříhnout nit sokolského vlastenectví se objevovaly snahy přeměnit jednotu na hasičský spolek pod německým vedením. Tato nepřízeň vůči sokolům vyvrcholila až dobrovolným rozpuštěním organizace v roce 1879. Opětovného založení se dočkala až roku 1892 (*Smutný 2002, 252*). Dva roky po obnovení činnosti došlo k vysvěcení nového spolkového praporu. K mužskému odboru byl roku 1908 založen také odbor ženský (*Sedláčková 2009, 130*).

Dačičtí sokolové se po ukončení I. světové války stali načas také strážci zákona, kdy při vzniku republiky zajišťovali policejní dozor ve městě (*Smutný 2002, 306*). Roku 1923 se také dočkali své vlastní Sokolovny. Účastnili se nejenom sletů a pravidelných cvičení, ale také divadelních a společenských činností. V polovině 20. let začala sokolská jednota v sále městské spořitelny provozovat kino (*Stehlík 2000, 18*). Pod sokolskou vlajkou vznikaly v Dačicích také první sportovní oddíly, jako oddíl tenisu, ledního hokeje, odbíjené či kopané (*Smutný 2002, 308*).

O vlasteneckém zápalu sokolských bratrů svědčí i jejich zapojení do protifašistického odboje. Činnost Tělovýchovné jednoty Sokol v Dačicích byla 12. dubna 1941 zastavena a její majetek zabaven. V listopadu byli čelní představitelé dačické organizace zatčeni gestapem (*Sedláčková 2009, 139*). Po ukončení válečné vřavy byla sokolská jednota znovuobnovena. Poválečná éra ale trvala velmi krátce. K 1. 1. 1949 došlo ke zrušení sokolských žup. Některé sportovní oddíly pod značkou dačického Sokola působily až do roku 1953, kdy vznikají Dobrovolné sportovní organizace (*Smutný 2002, 380*).

Červenou košili a tmavé kalhoty zastrčené v holínkách vyměnili při cvičení sokolští bratři za moderní sportovní oblečení. Sokolský stejnokroj je dnes oblékán výhradně ke slavnostním účelům. Věřím, že pro každého bratra je ctí si obléci sváteční kroj a nasadit čapku se symbolickým sokolím pérem.

